

Universul Literar

Director: STELIAN POPESCU

REDACȚIA:

No. 11, Str. Brezolană, No. 11

ABONAMENT:

= Lei 10 Anual =

ADMINISTRAȚIA:

No. 11, Str. Brezolană, No. 11

O VIAȚĂ

(Reflexii lângă un nou născut)

Să filozofez? Nu! Filozofia e durere.

Să prezic? Iarăși nu! Prezi- cerile sunt mincuni.

EL s'a născut; și poate în aceeași clipă se va fi născut și vreo oarecare EA.

...Și într'o zi se vor cunos- te poate, se vor iubi, se vor dori, se vor uni...

Iubirea e marele maestru al vieții.

Floarea a răsărit.

Avea-va oare viață floarea?

Și care va fi viitorul ei?

EL s'a născut; și el încă

nu și dă seama ce va să zică născut.

Intr'o zi însă va înțelege.

...Și v'a înțelege, pentru a binecuvânta acest cuvânt, sau de cele mai multe ori, pentru a-l blestema?

Să nu cădem în filozofie du- reroasă, ci să încercăm a prin- de clipa care fugе

Imprejurul noului născut stau ei lui.

E fiul unui bogătaş.

Nu știe încă, dar într'o zi— conștient de puterea castei sale — înjinde-va oare mâna

unui semenilor lui mai infe- riori, sau se va da la oparte din calea lor, disprețuitor și mândru?

Amară filozofie, care ser- puește stărutor în minte în- depărtând farmecul clipei fu- gitive.

Dar să lăsam să-și înalte o- sanale cântăreții și noi să a- plaudăm cântecele lor... sunt cântece de lingușire.

Lingușirea e puțin un tonic reconfortant al unui organism moral deprimat de tăcere.

— „Cântați, poezilor, căci noi vă aplaudăm!”

Nu poate fi o plăcere mai mare pentru o mamă decât laudele aduse copilului.

O mamă e întotdeauna oar- bă, oarbă moralmente.

Creatura ei e cea mai frū- moasă din toate.

Ea nu vede uniformitatea, nu vede semnele timpului, nu ti- ne seamă de legea fatală a e- redității sau atavismului.

Ca s'o rănești cu o filozofie întempestivă sau cu preziceri pesimiste e un sacrilegiu.

Să lăsam dar să se înalte o- sanale copilului ei și să aplau- dăm, ca, cel puțin mama să suradă, căci aceasta e cea mai mare, cea mai sublimă bine- facere.

1919

Const. Nutescu

FARĂ POPAS

Meritează încercare de o execuție remarcabilă a cunoscutului și apreciatului sculptor THEODOR BURCĂ.

MANTUITORUL

Novelă de P. Mihăilescu-Meteor.

— Mi-am început opera de mântuire.

Cu aceste cuvinte mă întâmpină Cicerone mă deunăzi de dimineață ducându-mă să-l văz.

— Cum! Ce vrei săspui?

— Da! Mi-am început opera de izbăvire, cea mai măreată operă.

Priveste. Si Cicerone mă apucă de mână ca să mă tragă peste pragul uși.

— Iată! Curios, privi în direcția în care îmi arăta eu degetul.

O! Ce îngrozitor tablou, Doamne Dumnezeule. Mă înfior și acum când îmi aduc aminte. Pe perina unui pat de scânduri acoperit cu o foaie veche, cu ochii ești afară din orbite, cu piciorușele ridicate în sus și cu mânușile în poziția ca și când ar fi dorit să înlăture un eșete ce-i lua suflarea vieții, parcă vâd pe copilășul tui vânăt aproape negru, mort de mâinile tatălui său, chiar în războiul zărilor după noaptea în care se născuse.

— Ce ai făcut nebune? Ti-ai omorât copilul cu mâinele tale?

Ooo! Atât doar îmi aduc aminte că am putut să spun la vederea înfiorătoare. Privești.

— Ehe! Ti-am spus eu, că mântul trebuie purificat, că oamenii trebuie să stăpâni.

Iată! Am făcut ceea ce tot oamenii ar trebui să facă.

La auzul acestor cuvinte am simțit în gât înodându-mi-se răsuflarea. O vorbă n'am mai putut scoate, căci privirile lui mă săgețau la inimă.

— Vezi tu, mi-a vorbit el, mi-am ucis copilășul și eu toate astea nu mă sînchisesc. Într-adevăr e îngrozitor, dar e și frumos. Dece? Iti voi răspunde cu cea mai mare sinceritate. Lumea, omenirea de astăzi, omul ce este! Tot ce poate fi mai scârbos, mai stricat și mai perfid.

Uită-te! Privește aici. Aceasta este sămburele tuturor războierilor, pângăritorul lăutării din care suntem ieșiți, și cel ce va terfelii cuvântul și taina proovăduita de Isus. Merită să trăiască acest sămbure infecțios și criminal. Nu ti-am mai

supus o prietene și ti-o repet. Ba ceva mai mult. Iată lucrul împlinit. Omul nu trebuie să măi trăiască. La dracu cu această viațată stupidă.

O! Dar ceea ce am făcut eu e prea puțin. Ași vrea, și nu ti poți închipui ce fericiți ași fi, ca toți cei ce sunt ca mine, voce să spui, cei ce pot fi tați de copii, să-mi îmită întocmai fapta și chiar în această dimineață. Ce sublim ar fi, Doamne Doamne! Ziua aceasta am numi-o ziua sângelui, ziua purificării, ziua renașterii, ziua mântuirii, ziua fericiției. Sublim, nespuns de sublim ar fi. În locul nostru după, căți-va

anj s'ar ivi un nou Adam și o nouă Eva. Ar veni alți oameni, cu adevărat oameni așa cum a voit Dumnezeu să fie, cum trebuie să fie omul; întrachiparea sa adevărată, spirituală și concretă, partătorii credinței în El, și săvârșitorii faptelor poruncite de El. Omul, ah! omul de azi, adică copilul acesta pește-călăva vreme, un ar fi fost om.

Ar fi fost, după cum ti-am spus, — bineînțeles după concepțiile mele — animalul cel mai desăvârșit, ființa cea mai fără de lege, instrumentul singur distrugător al tuturor regulilor de umanitate și moralitate, un conglomerat de poftes neasferite și neîncadrate sătura lile, și de patimi senzuale neîncadrate mărginite și astămurabile. Da! copilul acesta astfel de cum ar fi fost. Nu pentru că este al meu, al unui om sărac ci că s'a născut azi, în secolul acesta, și că ar fi trebuit, să primisească o educație cu totul alta de cât aceea cu care se creșe

copii, mai ales cel bogat, și într'un cadru care, întruchipează strălăcia cea mai absurdă. Da omul acesta, dacă ar fi trăit astfel ar fi fost. Omul care s'ar fi condus după prejudecăți și s'ar fi distrus prin ele însuși. Te întreb acum; mai merită să trăiască astfel de nechine? Nu. Nu. Chiar dacă ai spune tu, da. Că ea ce spui eu acum, spune Dumnezeu prin mine. Nu crezi?... Ești copil! Când ai atâtea exemple, cum poți să te mai îndoiești? O! De bună seamă că copilul acesta te îngrozește. Bine, îl voi acoperi.

Asa și făcu. Cu mâna tremurândă trase plapoma peste copil și urma să-mi vorbească, după cuvintele pe care abia le pronunțai; ești nebun Cicerone, tot astfel.

— Ti-am mai spus-o, dragă Ești copil. Creierul îți este în ucidăte. Ca atare să-ți reamintesc. Dar câte ar trebui să-ți spun? Și pe drept cuvânt, nu le tin minte pe toate. Crimele săvârșite de om sunt groaznice. Iti voi reaminti numai războiul acesta. Războiul și spune-mi. Hai! Spune-mi. A fost, s'a putut concepe un războiul mai oribil ca acesta? Nu. Și acum răspunde-mi. Această operă oribilă, pe care nici o minte omenască nu era în stare să o conceapă, a cui este? A lui Dumnezeu? Nu. El a jubit și iubeste pe oameni. A diavolului? Nu. De-ar fi fost a lui Dumnezeu ar fi împiedicat-o. E-a omului. A omului de azi. Omul cu mij de ani înajutea noastră se mărginea să ucidă numai pe vecinul lui. Azi el a străbătut oceane și a venit să ucidă pe cel despre care numai ca prin vis auzise că trăiește în părțile acestea.

Lucrurile stând astfel, spune-mi, n'am făcut bine? Sunt greșit în drumul pe care l-am apucat? Nu. Nu. Am multă încredere în judecata mea. Omul e cea mai păcătoasă ființă, mincinoasă, hoată, perversă, invidioasă, vanitoasă, tot ce poftesti. Adevăr, dreptate, dragoste, milă, cinste, credință, etc. Eleacuri, minciuni, scorniri de oameni epileptici. Astfel consideră ei ceea ce ar trebui din potrivă să fie cea mai sublimă virtute în viața omului.

Vino-ti în fire și spune-mi prietene! Hai! Spune-mi cuvântul tău. Iti va fi pentru mine și cea mai mare pedeapsă. Dar și cea mai mare mângâiere. În temnița întunecoasă unde îți voi mai duce zilele până la moarte, dacă cumva nu mă va împiedica cineva să îmi pui capăt zilelor cât mai curând, conștient că m'ar fi și

Povestea unui sărutat

Azi m'ai făcut să înțeleg că amândoi la fel

Si dorul tău e ca și-al meu și deopotrivă ne iubim.
Cântând cerșituri-am să-mi dai cea ce demult nu
mi-ai mai dat
Să le sărut; tu ai primit și eu cu drag te-am sărutat.

Sublim de tot — pare-ar fi fost sărutul fetei de

Când i l-a dat craiul plecând, și așteptă, i-a spus;
câci la'nturnat
Același drum, și voi urma și eu sărgina l'ascultat
Si pân la moarte a așteptat să-i vie primul sărutat

Si toamnă'n cel din urmă cîntă-ursita fetei a grai
Că craiul ei s'a înțors de mult, iar la căminu-i părăsit
Si s'a nsurat și i domni bătrân, copii lui au mari copii
Si deci zadarnic l'așteptat pân' a plecat dintre cel
vii! —

Povestea fetei de împărat care a iubit atât de sfânt
Pe cel ce a sărutat-o n'at și-a așteptat pân la

Să vie s-o sărute iar, eu n'acompăr cu sărutarea
ce fi-am dat
Decât atunci, când drag e fi, că eu întâi te-am sărutat

Prețuindu-mă și pe mine zi, iar tu sărutând

Că n'at și eu în veci înțors sărutat
Si cred că sărutat va fi, căci m'ar sărută al fost atunci
Si mult de tot m'a jernecat privirea ochilor tăi dulci.

DELAEST

mai împăcată și sufletu mi
mai neîndoelnic în urma să-
vârșirii acestei fapte, bine în-
țeles dacă ar fi afirmativ, iar
în caz contrariu, aș simți por-
petau în inimă aceeași durero
ca și când m-aș fi ar stră-
punge inima. Haide! Spune-mi.

— Cierone, Cierone, esti
nebun. Ce-ai făcut tu, o o ne-
bunie.

— Lasă încoolo faptele și
spune-mi ce crezi despre idee.
Am o justă și întemeiată con-
vingere despre om, așa că...

— Ceea ce aș vrea să-ți spun
eu, nu poate decât să te...

— Să mă!

— Așteaptă! Nu-mi lua vor-
ba din gură. N'ar putea să te
facă în ochii mei decât ca cel
mai inteligent om.

— Oh! Simt că voi muri
de ferice.

— Linștește-te. Ar putea să
te faci să treci în ochii mei
ca cel mai inteligent om, dar
și cel mai nechibzuit.

Ceea ce ai făcut nu trebuia
să faci. Era mai bine, și asta
s'ar fi întâmplat cu siguranță,
să-ți lași să-și dea ei lor înșile
pedepșa. Ascultă ce-ți spun.
Va veni un timp, și nu este de
paghe, când oamenii se vor ve-
dea cum sunt, cât le sunt sufle-
tele de deserte și pline de pă-
cate, și atunci se vor îngrozi
și se vor ucide singuri cu
mâna lor. Va fi o nebunie ge-
nerală. Pământul va fi la în-
ceput un balamuc enorm și pe
urmă o câmpie de cadavre pos-
te care Domnul va călea cu
moartea pre moarte.

— Vorbele tale, prietene cu
adevărăt acum mă înnebunesc.
Ele mă decid la o faptă și mai
fericită. Prin ea îmi voi câști-
ga odihna mai curând. Veț ve-
dea. Dar eât privește ceea ce
îmi spui la urmă, mă îndoiesc.
În tot cazul eu am dat sem-
nalul.

Măine, ba nu, chiar în dimi-
neata acestei zile, aș vrea să
începă ishăvirea. El ora mân-
tuirii acum. Așa dată aici de
cum. Nici de cum, căci azi, a-
dică în secolul acesta, natura
și-a început opera de distrug-
gere. Omul, n'ar văzut, degene-
rează. Semnalul meu este și
semnalul naturei. Omul n'ar bă-
nuit-o și eu i am atras atenția.
Ce mai rămâne? Fiecare să
facă ce am făcut eu, mai întâi
cu plodurile sale, pe urmă cu
ceștii din împrejurul său a-
poi cu el și în decurs de câțiva
ani, pământul va fi gol. Va
veni un Adam, o nouă Evă, o
nouă credință și o viață nouă.
O viață nouă trebuie pământu-
lui acesta. A noastră e prea
păcătoasă.

Zicând aceste vorbe Cierone
își înfipse ghiarele în gât.
Apsă atât de tare pe bere

gată încât se sugrumă singur.
Impietrit, neștiind ce să fac
tipăi la el. Dar prea târziu.
Apropiindu-mă se prăbuși pe
mat ca un copac tăiat de la ră-
dăcină.

— Da. Tu, esti mântuitorul
păcătoasei noastre vieți, mi-a
scăpat din gură plecându-mă
să-l sărut pe frunte. Apoi sgu-
răni de friguri, de frigurile a-
devărate și de dreptății am
ieșit împietritându-mă în pra-
da celor mai teribile junghijeri
ce-mi străfulgerau creierii. Ca
să-și mai aștepte judecata era
prea mult.

Se judecaseră singur.

P. Mihăilescu-Meteor

ADIO!

Paltonul meu,

Te duci, precum se duc în lume
Cele mai sfinte năzuinți
Vidând în oarba-ți rădăcine,
Că esti doar singur la pârâni.

Mă lași iubitul meu și poate
O viață doru o să-ți duc
Căci, ce-i mai trist în lumea
asta?
Ca gol pistol și singur eue?

Îți amintești când aldămașul
Ne-am dus cu prietenii să-l hem
Ce fericit eram?... Vai mie!
Credeam că ch'ar Matusalem

De-ar fi să-mi dea moartea
Cei nouă sute-ai lui de ani,
Îi voi țări cu tine 'n cărucă...
Și-acum când lefter sunt de bănt,

— De-abea 's trei ani și
jumătate
De când pe mâni mi-ai încă-
put —
Și-mi scărli așa hat-hu! de odată
In nas, impudicu-și Kaputu!..

De unde un succesur cu care
Să 'nfășur rebegitii trup,
Când bine ști că 'n buzunaru-mi
Când răd un singur pol, fi pup?
Hei.. de-ași avea gospodărie..

In prada aștei mari furci,
Chemând țiganul de pe strada.
Te-ași da pe două fărșurii,
Dar, sunt burlac și și doar bine

Că viața-mi este un infern,
Așa că tot ce-mi mai rămâne
E doar regretul meu etern.
Adio dar.. Te du cu bine

— Or cine 'n lume-i pasager!
Voi fi mereu în gâd cu tine..
Când piatra va căpa de ger,
Mă resemnez.. Săracu 'n viață

Nu poate avea decât belete.
„Mă va 'ncălzi de acum în
locu-și
Privirea dulce-a dragii mele!

Aurel M. Ionescu.

Moartea Prizonierului

Cu ochii plini de lacrimi, cu ranele 'nghiețate
Sfios pășesc martirii pe calea de robie
Și duși în triste cârâni, cu fețe 'ntunecate
Disprețul a lor față pe fearele turbate
Aruncă prizonierii, cuprinșii de urgie...

Sărmani rămân în urmă pierduți pe vecie...
..Se lasă corbi pe câmpuri și aspru vîntul bate
In-ingerate fețe pășesc ca silnicie
Cu neagra desnădejde în inima pustie
Se stinge cîte-o viață, scăpată de păcate...

Duioase idealuri își țese în agonie
Acel uitat în urmă... Și în singurătate
O liniște divină pe sufletu-i adie
Și facla i-o aprinde pe calea de vecie
Și-odihnă tainic fulgul, ce peste el s'abate...

Se scoală din zăpadă murindul slab cum poate
Cuprins de idealul cel sfînt și bărbăție!
Puterea îi renăște! Și inima îi bate:
Zărește 'nvingătoare oștirile purtate
Pîn glorie multe astăzi lupînd cu viteje!

.....
Departa-i este țara și singur e pe lume
Căpîl uitat se vede pe drumuri părăsite
.....
Duioasă o fecioară, uitatu-i-a de nume,
Suspînă și-l așteaptă ea singură pe lume.

Un înger alb apare și ochii îi închide...

O lasă-ți vâlul negru, că mai trăesc copilă
Și umezi ochii șterge-ți că sunt cu viață încă,
Strigă perdut acela, care-și plîngea de milă
Căzînd cu mina 'ntinsă și-l coprîndea în silă
De ghiață suflul morții în liniștea adîncă...

Și cerul plin de șoapte l'acopere pe față
Cu fiul vâl-de-neaua în taină așternută...
Seninul se deschide și cîte-o stea căzută
Vestește omenirii cu slovele de ghiață
Nedezlegată taina de veci, necunoscută...

.....
S'o mai întoarce oare acel plecat departe?...
Acel de care vremea pe veci nu o desparte?...
Cu gene curvioase ca pentru rugăciune
Tot dorul caldei inimi iubita cu drag spune
Și candelă se stinge.. o fi.. vr'un semn de
moarte!...

Romeo Popovici.

IN CUMPÂNĂ

- DE -

VICTOR DIMITRIU

— Da' unde mai pleci iar Petreo, păcatele mele, că de-abca veniși Ci stăi să îmbucel ceva, că Anisoara a gătit de mestecat mămăliga și te-oi duce apoi...

— Lasă-mă, mamă! oiu veni mai încolo; mă duc să-mi iau tutun, zise Petrea. Indesându-și parca cu ciudă căciulă pe cap și luându-și bățul de după ușă. Apoi ieși grăbit călând apăsat prin ogradă, pe lângă oile ce se ridicau belhând speriate, pe iarba bătătorită și mărunță, împrejuru cărora miei săreau sprinteni neastâmpărați.

Când să treacă pe poartă i întâmpină Joiana, mugind prelung și cătând leneșă aci spre vitelul sburdalnic ce se vâra mereu spre ea, aci către poarta închisă cu un zăvoare mare de lemn, ca să nu iasă oile. Petrea se opri, dete zăvoarul în lături, ridică cu putere poarta și o propti deoparte lângă gardul de mărăcini ce desăvârtea ograda de liveze.

Așteptă până ce Joiana și Bourel intrară în ogradă, truse bine poarta la loc, o zăvoari și porni grăbit pe drum, luându-se de vitele cari se întorceau mugind dela pășune.

Trecu pe lângă biserică fără să privească în lături, cu capul în jos, îngândurat, și coti la dreapta, spre drumul mare.

Nu era nimeni pe tot drumul. Isi înceteni Pașii, oftă adânc și-si ridică capul privind drept înainte.

Din sus, dela han, veneau cântece răcusite și frânturi de vorbe răstite. Lumini se aplecau prin casele albe, văruite frumos de să-bători, aruncând lichiri slabe spre drumul năruit. De departe, de pe dealurile îmbăscate în halna verde și năvăle-ii, venea o adiere de vânt răcoros, îmbăscat de mirosul florilor sălătuite.

Petrea, călă peretător în lături și se opri dinaintea unei case bătrânești, cu cerdac în față și cu ferestre mari și luminoase. Stătu o clipă la îndoaială, porni iar, apoi se opri și se apronă de poartă. Dinăuntru, din casă, s'auzeau glasuri subțirele și răsuri neastâmpărate.

Înima lui Petrea tresări.

Auzise râsul ei, râsul nebunatic și neastâmpărat al Sultă-

nichii. Nu se putea înșela; îl cunoștea doar destul de bine, îl auzise de atâteaori, de atâteaori înima i se umpluse de bucurii și de nădejdi ferocite când se întorcea seara dela câmp și se oprea să adape boii la puțul cu cumpână din marginea satului și când ea îi ie-

șea înainte, răsând neastâmpărată sau prefăcându-se că se supără când el o strângeră prea tare și o săruta cu foc pe gura-i arzătoare, ca de jeratec...

Dar se întristă iarăși, și iar stătu la îndoaială. Încele din urmă se hotărî și strigă:

— Tușă Mariol...

Nimeni nu-i răspunse. Mai strigă odată:

— Tușă Mariol...

— Acu'... și răspunse un glas, deschizând ușa, și tușă Maria răsări în prag, strân-

bătrâna?! Tot adevărat mi-a vorbit Răducu, gândj el și ofta cu durere.

Și deodată simți o ciudă amarică și înima i prinse să bată cu putere. Sângele îi năvăli în obraji.

De mi-ar iesi în cale ticălosul! serășni Petrea cu ură.

Isi iuți pașii și se pomeni în fata hanului.

La hanul lui Bujoiu era lume multă. După ce se spărsese hora și se aprinseră luminile în odăile hanului și fanarul vechiu din mijlocul bătătorii și după ce femeile bătrâne și codanele de fete se îndreptară în căduri spre casă, pe drumul larg și prăfuit, în umbra celor din urmă umbre ale amurgului, oamenii se adunară pe la mese, în odăile hanului, ca să mai petreacă.

Era a doua zi de Paști, sărbătoare sfântă, așteptată cu atâta nerăbdare, și zi de odihnă și de petreceri.

De la mesele încăroale de garafe de vin săngeriu și de pahare răsbăteau afară, ascuțite și repezi sunete de alăunță și de cobză. Glasuri aspre și cânteca răcusite se învălmășeau laolaltă și se înălțau spre tavanul vechiu, înegrit ca o catapeteasmă de scbit bătrân ca vremea.

Petrea privi puțin prin ferestra, apoi intră înăuntru. De la ușă îl duhnă un miros greu de tutun. Isi făcu loc cu aplecându-se printre oamenii ce stăteau în jurul meselor și printre nevestele tinerele cari beau pe furis, stând în picioare, în spatele lor, și trecu în odăia din dreapta, în care se strâneau flăcăii.

— Cristos a înviat! strigă Petrea, zăbind înăuntru pe Mihai al Hineai și pe Răducu lui Cârstea Dumbravă, pe cari îi căuta.

— Adevărat că a înviat! îi răspunseră aceștia și îl traseră binșor spre ei, pe canapeaua sprijinită de peretele curat văruit dinaintea unei mese năvăle de pahare.

— Da' unde pierși, Petreo? și întrebă Răducu lui Cârstea Dumbravă, un flăcău nălțut, hălăi și tras la față; că nu te-am mai văzut de la spartul horei!

— Mă repezii o leacă p'acasă. Răducul, de închise vitele, că tătutu i gubav și n'are cine să mai vadă de ale treburi acum, răspunse Petrea domol, cătând în lături.

De la o masă din fundul odăii pârni un leuit de răs înfundat, batjocoritor.

Petrea tresări și privi într-acolo. Tot sângele i se opri la înimă. Era el ticălosul, Dumitru lui Toma Moraru, Dom-

IMN MORTEI

*Mister și putere născută, din clipa'nchegărilor lumii,
Poruncă ori lege tatălă, zeită sau demon al lumii,
Cu dor de viață eternă, mănate'n vâltori ce te soarbe,
Trudite a viețelor unde, spre tine cuș nururea oarbe.*

*La sânu-ți eătând mântuire, ades nământenii te chiamă,
Murtiri prin zăngăt de lanturi, projeși prin vâmbiși
de-aramă,*

*Prin blesteme desmostenitii, prin năfns amăg-țu iubiril,
Iar alții gonind după viață, sunt prinși de vârteful vieirii.*

*Dar eu, nu te chem nici nu tremur, supus hotărâr'lor
tale,*

*Cu fruntea senind zămbi-vo!, în ceasul chemării fatale,
De trăsnetu-aprins nu se teme a muntelui frunte de
stâncă*

*Cât poartă'nrudită cu dânsa scânteia din cremene-
adâncă.*

*De ce când viața-l unica, de vecl, sărbătoare a firii,
Scurtând bucuria clipitei, să crestem vecia pieirii?
O'runză aduce sporire, la freamătul codriilor zării,
Și valul vremetnic el face, eterna cântare a mării.*

M. Măltu Mereanu.

gându-și tulpanul pe după cap.

— Cine mă strigă?

— Eu sunt, tușă Marjo; Vășile nu-i pe acasă?

— Nu e Petreo, răspunse bătrâna, a plecat la pustia de cărciumă, după ce a îmbucut. U' găsești acolo, dacă te-i a-bate.

— Apoi, cu bună sara, tușă Mariol, și Petrea o porni jareși, după ce ajunse în drum spre han, cu inima strânsă de durere, mai aruncând o privire desnădejduită spre ferestrele luminate, dinspre cari nu

mai străbăteau răsetele nepotolite de mai înainte.

„Va să zică, tot adevărul mi-a spus Răducu, sopti cu ne-caz Petrea. De ce n'a vrut să joace cu mine astăzi la horă! Și de ce n'a ieșit afară, acum când le-am strigat la poartă! Hm! Ca să nu priceapă bătrâna?! Nici nu poate fi vorba! Da' acu' trei zile, când le-am adus plugul în bătătoră, în Sâmbăta Mare, de ce mi-a ieșit în cale la poartă, de mi-a deschis-o! Și pe urmă a stat de vorbă cu mine până ce am plecat. Atunci nu pricepea

Mitică cum și știau flăcăii dintr-o țară, fiindcă purta haine de țârgovăt și guler de cauciu și fiindcă tat' său, Toma Moraru, făcuse avere cu moara de foc din câmpul de miază-noapte al satului.

Moară cu „monton”, cum îi ziceau oamenii.

Răducu și Mihaș se priviră cu înțeles, ciocniră paharele și băură. Petrea își goi paharul până în fund, dintr-o înghitură, și și propti cotul pe masă, cu fruntea încrețită și cu fata lumănată de un zâmbet vorbă începând iar să se depeze și paharele se umplură din nou. De la masa din fund se auzeau crâmpnele de vorbe tănuite și, în răstimpuri, răsete înăbușite.

„Dom' Mitică”, cu coatele pe masă, cu capul aplecat spre paharele de pe masă, vărgată ce acoperea masa și cu fata lumănată de un zâmbet multumit, vorbea încet cu alți doi flăcăi, cari îl ascultau cu băgare de seamă, zâmbind și lit, ca să-i fie pe plac, fiindcă „dom' Mitică” plătea tot ce se aducea de băut. Din când în când aruncau priviri furioase spre Petrea, care se prefăcea că nu ia seama.

Dar pricepuse el dintru început că era vorba de el și știa și ce anume tănuiau cei trei, strânsi grămadă, unul într-altul.

Ar fi vrut să audă mai bine cele ce vorbea ticălosul de „cioflingar”, cum îi numea el, dar larma ce venea din odaia cămăruței și tipătul de curmat și săcâtor al scripcii astupau cuvintele și făceau să nu se mai înțeleagă nimic. Răducu și Mihaș, împreună cu ceilalți flăcăi ce erau în jurul mesei, vorbeau tare, cu însuflețire. Paharele se umplău și se goleau mereu, iar fata hănginului, o codană măruntică, îndesată, cu fata roșie ca o cireșă, cu ochii scilpitori ca de drăcoșor și cu părul bălai, a jerga sprintenă să umple din nou sticlele ce ese goleau și să toarne vin în pahare. Petrea se scotoi prin buzumare să și facă o țigare. Își aduse aminte că nu avea tutun și ceru un pachet Răsuci o țigare, aruncă un rotocol de fum și și aținti privirea în gol.

Și rămase așa tăcut, multă vreme, pierdut în gândiri în mijlocul lărmei ce venea din toate părțile.

Petrea lui Ion Călugăru era un flăcău voinic, bine legat, de statură potrivită, Oacheș și plin la față, c'o mustață măruntă ce-i înflorea sub narile larg deschise, cu privirea domoală dar hotărâtă, se întorse de la oaste, iasă, aproape anul. Fusese sergent

și luptase doi ani în sir într-un regiment de vânători. Se întorse din război cu trei răni, dintre cari una netămbădită de-a-juns. S'a mai căutat acasă, cu babele, până ce s'a lecut pe deplin. Ar fi rămas el în oaste, nu-i vorba, că nici acasă nu-l aștepta vre-o fericire, dacă nu-l bătea mereu gândul de însurătoare.

Cât a stat în război, în ceasurile tihnite de repaos, ori în zilele grele de luptă, în tranșeele înviorate de plumbi și obuze, gândul lui e fost veșnic la ea, la Sultănica. Îi era dragă ca lumina ochilor, singura lui mângâiere în ceasurile de desnaștere. Când a plecat la război ea l'a petrecut până la puțul cu cumpănă din marginea satului, unde s'au întâlnit de atâtea ori în vremurile de liniște; ea a oftat cu durere și din ochii mari, limpezi și luminoși ca un răsărit de soare, se furisau lacrimi, înceti-

șor, pe gropișele din obraji. El s'a legat atunci că dacă o fi să scape teafăr din război, o s'o ceară de nevestă tusei Maria. Și ea s'a jurat să-i rămăe cred neioasă pe toată viața ei. Iar când au fost să se despartă, ea a plâns cu hohote, ca un copil; și lui parcă i s'ar fi rupt o jumătate din inimă, că nici nu știe re-ia mai zis și cum s'au despărțit.

Sultănica n'a plecat deodată acasă, ci l'a urmărit cu privirea până ce s'a șters în zare, la răscrucea Lupului, de pe grind.

Nar s'a milostivit bunul Dumnezeu și s'a întors acasă, sănătos și cu cinste. Cu câtă bucurie nu l'a așteptat ea în seara aceea, când el a venit iar, pentru întâia dată după atâtea ani de vreme, cu vitele ca să le adape. Și cum l'a ars pe el — ca un fier înroșit în foc — coa dintăi sărutare, după doi ani de necazuri și griji. Când și-aduce aminte îl

furnică și acum un fier aprins, prin tot trupul.

S'au drăgostit ei așa, după aceea, o vreme bună, iaca anul.

Iar când s'o ceară dela mamă sa, Sultănica l'a lepădat ca pe o otrepă ne folositoare, pentru ci oflingarul lui Toma Moraru.

Și Petrea oftă încet, dureros. Dar tot mai nădăjdu a la o întoarcere din partea ei. Nu-i venea să creadă. El, care nu i-a rostit o vorbă împotriva, care i-a implinit toate voile, care a iubit-o și a nădăjduit atât, să rănit în suflet, fără nici o cruțare, cu un ucigaș de oamenii Holărât... nu-i venea să creadă.

— Da' ce-ai amuțit așa, măi Petre? zise într'un târziu Mihaș, după ce își sfârși vorba cu ceilalți. Ce năcăz ți s'a abătut?

— Ia, nu mi-i tocmai bine, răspunse Petrea, mai mult pentru sibe.

— F'i vesel, măi, sări și Răducu cu vorba, văzându-l așa de măhnit, că-i zi sfântă de sărbătoare. Destul o să blestemi de năduf și osteneală după ce și oși la câmp și ți-or întepeni șalele de muncă.

— Așa-i, vorbă sfântă, zise Nițu al Floarei, destul ne-om trudi toată vara pe câmp. Bărăm acu' să ne mai petrecem nițeluș.

— Sănătate și voce bună! și ciocniră paharele.

În odaia de alături larma se m' potolise. Oamenii vorbeau liniștiți despre întâmplările din zilele din urmă, despre treburile lor, despre necazurile lor. Prin usa întredeschisă pătrundea un șgomot de glasuri domolite și ciocniri de pahare. Lăutarii se opriseră din cântec și voiau să se mai odihnească și ei nițeluș, să și răsucescă câte o țigare de tutun și să și mai ude gâtul cu un pahărel de vin; dar dela o masă din mijloc, de lângă teșgheaua hănginului, se iscă de odată un glas aspru, țărăgănat, cu înmălderii de om beat:

— Ha!.. lua-v'ar dracul de cioroi, numai beți și mâncați, iar de cântat cântați când v'abate! Mă, cioarelor, măă!.. Știți voi cine sunt eu mă!?... intră boala în voi dă nu mi oți cânta acum un cântec, da' un cântec... nu d'alea... ceva să mă topesc, să simt eu că mi se liposte de inimă!..

Zi măă!.. să simt că mă topesc..

Și țiganii, pentru cari vorba „ajutorului de premare” era poruncă strâșnică, își dreseră grăbit lautele și unul prinse a cânta, străduindu-se a și limpezi glasul ce se înălța răgușit în odaia plină de fum de tutun:

Foae verde de cucută,
Am o mândră, n'am o sulă,
Și măi dragă că m'asumită..

POLEMICI

Patriotismul lui Vic'or Eftimiu

Poetul care a scris la Paris că țărănul român e criminal și las în timpul când eroicele noastre armate luptau la Siret; neo spune astăzi din nou — și nouă.

Și-a tăgăduit gestul — im-placabil, dar printr'o înconștientă vinovată — l'a repetat în povestea „Plingul de foc” publicată la 30 Septembrie 1919 — în „Apărătorii Patriei”???. E părerea sa — e părerea autorului lui „Instrăte Mărgărite” și al revistelor „Cum am face?” și „Migdale Amare”..

Mi-a căzut întârziat din întâmplare în mână și m'am gândit să dau la iveală un adevăr — departe de luptele meschine ale cabotiniilor grupate în cemacluri. În mica poveste a Eftimiu vorbește de lanuri părăsite, de vii părăginate în mijlocul cărora înflorea o gospodărie. Legenda bogăției consăteanului se mângâiea la credința că are un plug de foc. S'au sfătuit să-l omoare (cum sunt țărânii noștri criminali). Acum voi cita cuvânt cu cuvânt convorbirea lor:

— „Și noi am fi bogăți de am avea plug de foc!”

— Degeaba zice lumea — că nu ne merge bine fiindcă suntem lenesi!

— Nau dreptate femele noastre când ne dau de pildă de vreme ce gospodarul din vârful satului!

— Să-i furăm plingul!

— Să-l omorăm și vom fi bogăți!

O ceată de flăcăi (daci satul) se învoi să facă fapta cea cumplită..

Iată deci — cele 3 caracteristice ale românului „lenes hot și criminal”. Dar plingul a rugănit în mâna „alor noștri” și astfel s'a întâmplat credința că ar exista plinguri de foc.

Țărănul nostru — nu o criminal, Domnule Eftimiu! Țărănul nostru nu e hot Domnule Eftimiu!

Nimeni nu umblă cu cutitul la brâu ca în Grecia bunăoară. (Ați fost pe acolo d-le Eftimiu?) Nimeni nu fură căci porocul nostru e religios și decalogul e săpat în sufletul lui ca într'o marmură rădă. Iar porunca „să nu furi” s'a scrisă cu litere de aur..

Domnul Eftimiu nu a pronunțat cuvântul „român” de data asta căci are o experiență. A văzut că a greșit odată la Paris. Ideile poveștii sale însă sunt absolut aceleași potrivite credințelor sale..

Eroul dela Mărășești și Otuz nu e lenes și acest erou e țărănul român care a scăpat Bucureștii cu cafenelele în care își scrie d-ta povestile. Pe câmp d-ta — erai departe (la Paris) acești hoți și criminali murcau sub stindardul libertății pentru un vis care nu v'a inspirat nici odată.

A-ți satisfăcut legea recrutării?

Henry V. Gabunea

Petrea își întoarse capul în spre partea de unde venea cântecul și asculta cu o durere tăinică, negrăită, cuvintele pline de voioșie ale cântecului.

— Și mi-ți dragă că m-ascultă?... Voi ce ziceți, fraților, roști batjocoritor un glas dela masa din fund și răsete prelungi, ca de porunca, se porniră dealături.

Petrea păli, întoarse capul d'ntrodată și-și aținti privirea spre partea de unde porniseră vorbele și răsetele pline de înțeles. Întâlni privirea batjocoritoare a *cioflingarului* îndreptată spre el... și, deodată, simți ca un fier ars în inimă, o furie oarbă îi răscoli tot sângele și un văl negru îi acoperi ochii; îi veni, o clipă, să sară ca o feară rănită, să strivească d'ntrodată pe ticălosul ce-și bătea joc de nenorocirea pe care el însuși i-o abătuse... dar se stăpâni, își mușcă buzele adânc și rămase astfel, cu ochii țintă spre ticălos, prin cari s'alungau necontenit, ca desirarea hoabelor unul și răg de metanii, sclipiri tăioase, amenințătoare.

În mîntea lui prinse într-o clipă să încoltească adânc, temelnic un gând arzător ca un punct de foc, un gând ce creștea necontenit și prindea rădăcini tot mai adânci.

Iar când Petrea socoti că crescuse în deajuns și rădăcinile erau destul de puternice, se ridică încet, se sili să pară liniștit și îndreptându-se spre Răducu, care îl privea îngrijat, îi spuse cu glasul domol, aproape înăbușit:

— Eu plec, Răducule, hai cu mine până mai tucolo.

Stărsitul în nunțul viitor

CÂND LUNA...

*Când luna în păru-ți de aur
Isi kinșe razele-i de argint,
Mă întor, coprins de vraja
Unei iubiri ce'n vis alint.*

*In crâng, când freacătdă blând
Iteii,*

*Și'n păru-ți cad flori albe-ușor
Gelos atunci sunt chiar de v'ntul
Care-ți sărută păru 'n sbor.*

*Și când într'un isvor, iubito,
Ca 'ntr'o oglindă de cristal
Tu te privești, zâmbind de dragul
Imaginei ce-o vezi în val.*

*Atunci în sufletu-mi se naște
Un dor nebun, ucigător,
Căci port adânc în al meu suflet
Oglinda clarului isvor!*

Const. P. Rhetoridy

MINTEA ȘI NOROCUL

(POVESTE)

Mintea și Norocul s'au întâlnit într-o zi venind unul de a răsărit și altul dela apus.

Mintea a întrebat: De unde vii Norocule?

NOROCUL: Am fost pe lângă un negustor și l'am făcut să câștige într'un timp scurt, bani mulți ca să rămână bogat și el și copiii lui. Dar tu de unde vii Minte?

MINTEA: Vii din satul ce se vede aci aproape, unde am suflat peste un prunc ce s'a născut astăzi.

NOROCUL: Ce mai treabă ai făcut. Dar de, tu ești mai mică și nu poți face ce fac eu, deci să recunoști că eu sunt mai mare ca tine.

De aci începu între ele sfada pentru întâietate.

MINTEA: Nu, nu recunosc, eu sunt mai mare că eu fac lucruri mai mari ca tine.

NOROCUL: — Ce lucruri mari poți face tu?

MINTEA: Eu pot face pe om, să deosebească binele din rău, să respecte și să ajute pe oricine și să fie iubit și respectat de toți.

NOROCUL: Eu pot mai mult. Fac pe om să câștige moșii întinse, să aibe palate frumoase. În sfârșit îl fac să-și implinească orice dorință ori când ar voi.

MINTEA: Eu pot și mai mult. Îl fac să născocască lucruri ce nu s'au mai văzut și la care alți nici nu s'ar fi gândit. Eu l'am făcut să plutească pe mări și oceane, să înoate ca pești prin adâncul apelor.

Eu îl fac să meargă cu iuteală pe sub pământ, să-și trimită scrisul și vorba peste mări și peste țări într-o clipă, să zboare mai bine ca păsările prin văzduh și multe altele eu îl pot învăța să facă.

NOROCUL: — Minte, eu nu cred, că toate astea, tu le ai făcut și le poți face. Să ne punem la probă la un singur lucru, și care din noi îl va face mai bine și mai frumos, acela va fi mai mare.

MINTEA: Bine, începe și fă-ți întâi tu Norocule.

Norocul, luă forma unei coroane de aur împodobită cu tot felul de pietre prețioase, se așeză pe capul unui purcar, așiat aci cu turma la pășune. Îndată purcarul, văzu că d'nt'r'un mal, unde un porc căma ca să găsească mâncare se vărsa ceva sclipitor. Erau boabe mari de diamant, mărgăritar și brillant. Merge, la în căcută cât

cursese, astupă unde mai era încă, cu pământ și mărăcini, în cât nu se mai cunoștea locul. Apoi scoase sfoară din traistă, înșiră salbe și le puse la gâtul porcilor, pentru că el ne mai văzând asemenea lucruri, nu cunoștea valoarea lor. Seara, când venea cu porci acasă, la curtea stăpânului său, lumea privea uimită și nu știa ce să creadă. Ca fulgeru se răspândi vestea și a ajuns și la urechile împăratului.

Pe dată din porunca împăratului, a și fost adus împreună cu stăpânul său. Acesta, îndreptându-se pe împărat despre cele auzite și că salbele sunt în traista purcarului, care le și arată. Împăratul, întrebă: De unde le-ai luat?

Le-am găsit pe un loc al tatălui meu și sunt ele mele.

Tu n-ai ce face cu ele să mi dai mie.

Nu pot să le dau lui tatălui meu, să le pui semn porcilor, ca să-și pot despărți când se amestecă cu alți străini și să nu mai pierd vreunul cum am mai pătit.

Împăratul își zise în sine: De și e simplu, e tînăr, vioi și nu urât și apoi e norocos: prin învățatură se formează și se face bun. Se sfătuie și cu ai casei, cari fură de părerea sa. Întorcându-se apoi către porcar, îi zise: Băte, vino la mine cu tot ce ai, eu n'am alți copii decât această fată ce vezi. Ți-o dau de soție și te las moștenitor la împărăție.

El zise: Păi dacă e așa, iacă vin.

Împăratul porunci să fie îngrijit și pregătit ca și un fiu de împărat. În ziua nunții, îmbrăcat în hainele cele mai frumoase era lângă mireasa sa, sîrălucind amândoi ca doi sori. Era o nunță cum nu mai fusese alta. Au fost poftiți și împărații vecini, s'au ținut mese bogate, cu urări și laude pentru mire, despre bogățiile ce a adus împărăției. În zgomotul muzicilor și strigătele de bucurie ale poporului.

Ar fi ținut mai multe zile aceea veselie, însă chiar în acea zi, când cei mai mulți dănuiau, mireasa s'a dus în partea unde erau mîncări zaharoase și hăuturi răcoritoare (bufetu). Aci se află și mirele împreună cu alții. Ea l'a luat de mână și sezând pe un scaun, i-a zis: Sezi lângă mine scumpul meu: El fie din simplitate, fie poate amestecat de-a masă, și-a smucit și i-a zis: Eu

sunt scump fă? Nebuho, m'ai cumpărat tu cu bani? Eu v'am cumpărat pe voi, n'ai auzit tu, așa au spus și alții la masă.

Mireasa care nu mai auzise astfel de vorbe spuse cu așa ton, zise: Vai de mine de ce vorbești așa? și începu a plînge. El îi trase o palmă zdravănă, și-i zise: Na, să nu plîngi nebatută.

Mireasa dând un țipăt, căzu pe covor în nesimțire. Cei din jur s'arară, o ridicară, era moartă. Îndată sosi și un doctor; o cercetă și spuse: nu e nimic, e numai leșinată, s'o ducem la aer mai rece. La fugiriile date, după două ore, se deșteptă. Împăratul, dete ord'n. ca vinovatul să fie pus în lanțuri și arestat, apoi pronunță și scrisse cu mîna sa, sentința de moarte prin spânzurătoare.

Când îi duceau la locul de execuție, Mintea și Norocul, îi urmau trîști. Mintea plîngând zise: Vezi Norocule unde l'ai adus? Nu era mai bine să-l fi băgat unde era? Acolo își mănca vasel pâinea lui neagră și uscată, bea apa cea ca cristalul din izvorul rece, ar fi trăit în aerul acela curat și ar fi fost fericit.

Da, zise Norocul, așa este, acum văd, i-am făcut rău. După un minut de gândire adăogă: Minte, scapă-l tu dacă ai putere și mă supui ție.

Tocmai când era să-l pue la țul de gât, osânditul deșteptat ca din somn, ridică capul în sus, cu mîinile amîndouă făcu semn strigînd: Stați am dreptul să îmi spun cel din urmă cuvînt.

Opriti-vă zise împăratul. Spune osânditul ce ai de spus?

Osânditul zise cu glas răsunător: Sunt nejudecat, adus la moarte. Să vie aci judecătorii mei să spue în fața lumii, care este crima și păcatul ce am săvârșit și să citească legea, care osândește pe împărați și pe alții la moarte.

Împăratul uimit de aceste vorbe, înțelese că a încălcat legea, prin hotărîrea pripită. Dacă strigă: Este iertat, aduceți-l încoa, este liber.

O pasăre blîndă, nevăzută, mai stia încă pe capul celui ce fusese osândit.

Norocul inclinaudu-se înaintea Minții zise: Recunosc Minte, tu ești mai mare ca mine.

PĂRERI

Credința susține și oțelește, cîntea înaltă.

Cernăla eu care se scrie o anonimă, e o otrăvă produsă de suflute otrăvite.

Povestea unui cântec

de ION PARISEȘTI

De câteva zile mă obsedează un cântec — un cântec trist, nespuns de dureros, îmi răsună în minte și ori unde mi-ăși îndreptă pașii, ori încontri'o mi-ăși arunca privirea, fără să vreau, mă trezesc frodându' și cu ochii plini de lacrimi. Nu știu când l-am auzit întâia oară și n-ai tăina cum s'a putut strecura în sufletul meu atât de întristat care numai poate vorbi decât printre'o tăcere grea și apăsătoare. Nu știu când l-am auzit și cum m'a captivat. Știu atât numai că astăzi nu mai mă pot despărți de el, mă urărește necontenit și ca un ecou al unei vieți vițrege, ca un suspin dureros al unei vieți ce se destramă clipă cu clipă, pierzându-se în neant, ca freacățul jalei al salcânilor cari, bătute de vânturile toamnei, își scutură frunza, frecându' potecile bătute de îndrăgesciți, tot atât de trist murmură în mintea mea armonia acestui cântec fatal și îndemni ca și frunzele bătute și împrăștiate de vânturi, fluturările mele se scutură una câte una, pentru ca în acelaș loc să răsară altele, dar al căror sfârșit va fi la fel.

De mă trezesc duminica din somn, fără să vreau încep să-l cânt și toată ziua mi-l tovarăs, un tovarăs nemilos însă căci tare mă chinuște și mă înconjează.

Și când seara se lasă spre seară, când umbra nopții începe să se cearnă tainic prin șta amurgului, învăluind sufletul de care ne leagă atât de amintiri, într'un zăbranie sur, atunci cu ochii rătașiți, pierduți în vag, plini de o lumină bolnavă, dorul mă cuprinde pe nesimțite, vraja cântecului mă fură, mă stulge după pământ și nu știu dacă, într'adevăr, visez sau trăiesc.

Cântecul! Ah! cât e de trist cântecul acesta, câte amintiri îmi evocă și cu câtă tristote se învăluie sufletul meu, când ea un glas de clopot, într'un pustiu, vine să-mi umple întraga ființă de neliniște și chin.

Aseară am adormit îmbrăcat, în lumina blândă a amurgului, în svonul farmecelor firii somnoroase, când din eazerau sunii curgeau potop de raze și tremurau scânteișoare prin frunzele salcânilor,

ca niște fire de beteală: făcând din soareana, pe care piciorușele tale, nu odată au bătut-o o panglică de argint, când pretinzându' dorul de viață se îngâna în șoapte calde și tainice cu tăcuta armonie a naturii, contopindu-se într'un singur tot: speranță

spunem tu ființă, vesăje gânditoare, ce contrast poate fi mai dureros, decât acela dintre moartea și viață, dintre speranță și desamăgire dintre un suflet care vrea să trăiască și să vițeze și povara gândurilor ce-l copleșese?

Și era așa de frumoș afară, dar sufletul meu plângea de tristete.

Din când în când îmi aruncam ochii pe ferastră și mă uitam să te vad trecând; dar știam bine că nu vei mai trece, că ești departe și poate că tot mai mult te vei depărta.

Și cântecul iarăș încep să-mi sune în minte, versurile izvorâte dintr'un simțământ adânc cădeau ca de plumb peste sufletul meu și ochul lor stins se pierdea molcom în tăcerea odăii, repetându-se în răsunări:

*In ochi-ți negri, plini de dor,
Plângeau în svon melancolii,
Sub vrajăceluias fior,
Plângeam cu visele târzii.*

Și pe când afară în sânul firii liniștite se înălța un huz de pace, ca un omagiu adus vieții, în sufletul meu sbuciumat se stingea o rază și în psalmodia nestăvilitelui cântec îmi legănam speranțele spulberate.

Am adormit, gândindu-mă la tine. Plângeși mult, foarte mult și mă întrebam dacă și'n clipa aceea când nu te puteam vedea decât prin amintiri, ochii îți vor mai fi plini de lacrimi. După ce ai plecat am trecut pe acolo unde stai și privirea mi s'a ceșit asupra unui buchet de flori cari începuseră să se vestejească. Am privit trist ecițula lui Napoleon și dintr-o parte câte se găseau acolo, singurul cu care am vorbit multă vreme decât prin amintiri, căci multe a văzut și multe a auzit el de-a noi!

Fără tine, totul părea puștia. Nici o mișcare, nici o viață.

Tăcere, amintiri, regrete!!

Ion Parisești.

Cronica săptămânală

Cântarea Românelor

Într'o atmosferă intimă și în mijlocul unei asistente d'stinse, s'a făcut — Duminică 30 Noembrie a. c. — inaugurarea societății corale „Cântarea Românelor”. După oficierea serviciului divin de către P. S. S. părintele Avramescu — dola biserica Kretulescu — D. Gh. Murgu, în câteva fraze bine alese arată tendința pe care o are această societate — de a propaga muzica în masa poporului — ea fiind singura modalitate, care poate să regenereze moravurile noastre. Urmează apoi producțiunile artistice. D-na Drăguțescu-Sînghe — cu vocea-i adorabilă și cu distincsu-i simț muzical — interpretează „Ave Maria” și câteva arii românești ale d'nei T. Redescu-Juga, care de față este viu aplaudat. Baritonul Lupescu cântă „Aria Mare” din Paulus, cu o mare căldură și d. R. Vrăbje,

Un cântec...

*Un cântec mi-a cântat odată
Un cântec rătașilor.
Și vocea lui blândă, curată,
Șsunaa povestea unui dor,
Al unui dor nebun, smintit,
Pe care atunci nu l'am ghicit.
Eram copil... puteam să știu
Ce-i jalea 'n sufletul pustiu?*

*El trist de-atâta neptșare,
Perau pe drum iarăș stingher.
Sus, luna se lise 'n zare,
— Un chip de vis și de mister. —
Pe drum pustiu, bietul pribeag,
Pleacă, plângând visul lui drag.
Eu îl priviam... puteam să știu
Ce-i jalea 'n sufletul pustiu?*

*Sus înu-i tainic de iubire,
Eu n'am putut să înțeleg.
Pe-o clipă doar de fericiire,
El și-ar fi dat sufletu' treg.
Pe-o vorbă... blândă cel plecat,
Pe Dumnezeu l'ar fi uitat.
Și'n țandări mi și-ar fi zdrobit
Chiar haria lui, de-aș fi corit.
Dar eu zâmbeam... puteam să știu,
Ce-i jalea 'n sufletul pustiu?*

*De i-aș fi spus că vreau pământul,
Cu toate ale lui comori,
De-aș fi cerut s'oprească vântul,
Să-mi dea și fulgerul din nori
Pe morți să'i scoale din mormânt,
Și să blesteme tot ce-i sfânt,
El tot cu drag ar fi jertit,
Drumețul blând și'ndrăgostit.
Dar eu am răs... puteam să știu
Ce-i jalea 'n sufletul pustiu?*

*De atunci e vreme'ndelungată,
Atâte-au fost și s'au schimbat,
Cântarea lui cea fermecată,
O știu și azi... Nu l-am uitat,
Și cum îl înțeleg acum...
Pe cel plecat stingher pe drum,
Iar anii ce s'au dus în scor
M-au învățat ce-i chin și dor.
Am plâns și eu și acuma știu
Ce-i jalea 'n sufletul pustiu?*

LUCIA T. IOAN

scu în duet cu d. Lapescu câștigă un potop neobișnuit de aplauze. La pian d. Alfred Alexandrescu, harmonium d. Nona Ottescu și la vioară D. C. Noitaru susțin întreaga adăugare muzicală.

RECENZII

Randevu-ul.

O revistă care n'ar trebui să apară. O revistă condusă cu foarte puțină pregătire sufletească. Opt pagini sunt umplute cu cele mai desăntate și stupide glume. Intenția se vede: aceea de a perverti cât mai mult sufletele tinerilor noștri și a mutiia orice sentiment al lor. Foarte rău că i se îngăduie să facă acest lucru. Foarte rău — cu atât mai mult — cu cât și așa, starea morală a unei mari părți din tineret e destul de regretabilă. Ceiace face Randevu-ul o crimă și ahi slăbăni tineretul să-l coolească.

P. Mihăilescu-Metecr.

FIGURINE

Domnișoara dela Postă.

Flinta palidă, cu buzele roșii și subte cu ghețe albe până la genușchi, cu ughișle mari... În fereastra mică a ghișetului își pare o păpușe într-o cutie prea strâmtă și ochii săi mari de un albastru turburător se întindecă stăpăniți de două dungi negre: genele. Cearcăni se legănau în ochii săi tocmai ca palajene într-o oadaie părăsită. Bluza cerise lasă să se zărească doi săni albi, împachetați în dantele albă, trasată cu panglicuță lila. Rochia e scurtă iar căutarea obișnuită: turkeazul. Acum reprezentați-vă în mințe sifueta bizară și înfrigurată spinarea mărăcioasă ca o trescică și aveți acest amestec de trivialitate și poezie care se rezumă în 3 cuvinte ce par 3 note, scâpate după un portativ pretentios „Domnișoara dela postă”.

Și ochii îi zboară departe!... Sunt asemenea unor vulturi, vulturi obosiți, vulturi cu aripile rupte în spașul unor dureri fără sfârșit...

Surâsul, micul vânzătoare de timbre e quintesenta colturilor de mahala ce se pierd în întuneric.

Iar râsul se apropie de stridentul cântec al pământului care te urmărește și atunci când nu îl mai auzi.

Și în palatul magnific, cu etajul titanici, cu scări lângă care lei păzesc marmura rece

și nepăsătoare, cu ofiterii cu soururi groase împodobiți cu „stele” și mai ales cu dudui ce „corespundează” prin numărul nedefinit străbate un leit motiv „Imi place flirtul”... pe care îl repetă cu încăpăținare d-ra X. (impiegată care a avut cinstea în greva trecută să primească ordin de mobilizare de la cercul de recrutare). Să se mai spună, că d. A. Arsenescu nu dă drepturi femeilor...

Henry V. Găbunea.

TOAMNA

Căldrind pe vreme toamna

[îndoliată,

A sosit iar astăzi aici pe pământ;
La a ei vedere florile de-odată
Au murit... cu ele, s'a stins orice
[cânt.

Căci pe cerul negru mii de

[cântătoare

Sbor bălând din aripi sbor

[netrecat,

Vai!... să nu le prindă toamna

[vrăjitoare

Să le amuzească vîrsul minunat.

Pădurile-acuma au rămas

[deșarte

Și-și apar în față — tablou

[dureros —

Fiindcă toamna crudă e ne'n-

[frânta moarte

La tot ce'n natură-i verde și

[frumos.

Totu-i trist... doar vântu imn de

[înmormântare

Zice fără milă vestedelor foi,

Vântu boicitoru ce le ză'n sburare
Ca să le arunce de sus în noroi...

Satu-i fără viață c'a rămas chiar

[hanu

În răscrucea vîidăca un cub

[pusliu...

Pe câmp nu mai cîntă din fluier

[ctobanu...

Numai pârâșu pare-un șearpe

[viu

Toamnă cîntăduse... cîntă-a-

[duse oare

De-au rămas copaci de podoabă

[goz...

Și n'aud un cântec... și nu văz o

[floare...

Toamnă cîntă-aduse jărăși pe la

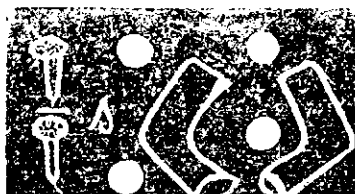
[noiz...

Gh. Florescu-Țăranu

Jocuri distractive

15. M&B JS

de I. Const.

Să se găsească un proverb cu-noseut.

16. JOC LA TRIUNGHIU

de Bacher Samuel.

- ● ● ● ● Buruiană
- ● ● ● ● Popor
- ● ● ● ● pește
- ● ● ● ● plantă textilă
- ● ● ● ● consoană

Către deslegători

Pentru ca pe cititorii noștri să-i intereseze și mai mult jocurile distractive ce le publicăm în fiecare număr, îi înștiințăm că am hotărât, ca începere dela numărul viitor, să oferim deslegătorilor trei premii.

Prin urmare, cine va deslega din cele 192 jocuri publicate în cursul unui an, 150 de jocuri, va avea dreptul la

PREMIUL I

care constă dintr'un abonament pe un an la „Universul” zilnic, „Universul Literar” și „Vesella”.

AL II-lea PREMIU

constând dintr'un abonament pe un an la „Universul” zilnic, se va atribui deslegătorului a 100 jocuri.

PREMIUL al III-lea

adică un abonament pe un an la „Universul Literar”, va reveni concurentului care va deslega 80 de jocuri.

Și acum, cititorii noștri au cuvântul.

Corespondența Reacției

I. C. P. Glurgiu. A și apărut. Ne pare rău.

Tra-an S. Valcea. Nici proza, nici versurile.

Bentze. Se publică numai „Hot inteligent”.

Paul Iași. Nu e în nota revistei.

Frațilănescu. Nu se publică.

Nicorescu Căldărași. Nu.

Iordach Bacău. Nu.

Ilie Dogaru. Nu.

Toby. Nu.

SĂPUN

CREMA FLORA PUDRA FLORA